

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Employers' Satisfaction Towards The Graduates of Thai Language Program,
Education Faculty, Chiang Mai Rajabhat University

จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์* และ พิชญพรพรรณ อนันตบุญวัฒน์**

อาจารย์, ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*

อาจารย์, ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่**

Jumpit Sriwattanapong* and Pitchayapornpan Anantaboonyawat**

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University*

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University**

Corresponding author E-mail: alishalover@hotmail.com

(Received: February 28, 2020; Revised: April 8, 2020; Accepted: April 25, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้บัณฑิต/หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 จำนวน 59 คน และปี 2560 จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้น 91 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากข้อมูลที่บัณฑิตให้ไว้ในแบบสอบถามสภาพการทำงานทำของบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ทดสอบ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach เท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 แต่น้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.60 มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปี 2559 คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ ด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านความรู้ ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดของบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต ด้านคุณลักษณะ ตามอัตลักษณ์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านความรู้ ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต, บัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย, คณะครุศาสตร์

Abstract

The purpose of this research was to study the levels of employers' satisfaction towards graduates from the Thai Language Program, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University. The participants were 91 employers who employed 59 graduates from Batch 2016 and 32 graduates from Batch 2017 based on the information the graduates provided. The tool used in this research approved by the experts is Chiang Mai Rajabhat University's graduates' employers' satisfaction questionnaire with Cronbach's alpha coefficient of 0.85 reliability. The data were analyzed using descriptive statistics: mean, average and standard deviation.

The result revealed that the overall employers' satisfaction towards the 2016 graduates' performances was at the highest level with an average of 4.54. However, when compared with the satisfaction gained from the 2017 graduates' performances was also at the highest level, it was lower compared with the 2016 graduates with an average of 4.60. In relation to scores for specific aspects, the graduates of 2016 were with the highest of morality and ethics followed by identity-based features, desirable characteristic of graduates, interpersonal skills and responsibility, numerical analysis, communication and information technology, cognitive and knowledge skills respectively. For the graduates of 2017, they were with the highest morality and ethics, followed by desirable characteristic of graduates, identity-based features, interpersonal skills and responsibility, numerical analysis, communication and information technology skills, cognitive and knowledge skills respectively.

Keywords: Employers' satisfaction, Graduates of Thai Language Program, Education Faculty

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในหลาย ๆ ด้าน ทำให้การพัฒนาคุณภาพของคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่รัฐบาลต้องเตรียมพร้อมเพื่อที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ทางหนึ่งที่สำคัญคือการส่งเสริมการศึกษาให้เกิดขึ้น ส่งผลให้การจัดการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์ทั้งทางสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ ทั้งนี้เพราะหากคนในสังคมได้รับการศึกษาก็จะส่งผลต่อการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการเรียนรู้ไว้ในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนจะต้องมีคุณภาพ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีทักษะที่สามารถแข่งขันกับบุคคลอื่นได้ เหล่านี้นับเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องเร่งพัฒนาและผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพ เพื่อให้สอดคล้องและตรงต่อความต้องการที่แท้จริงของตลาดแรงงานและสังคมภายในประเทศ จึงทำให้มีการสร้างมาตรฐานและระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้นมาภายในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่จะยกระดับการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตได้ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพมาตราที่ 47 กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและกำกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นกรอบในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยครอบคลุมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งยังกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำรายละเอียดกำหนดตัวบ่งชี้มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตร และติดตามประเมินผลโดยให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ถือเป็นน่านโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการผลิตและพัฒนาคุณภาพครู ทั้งเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จึงมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งบัณฑิตของมหาวิทยาลัยจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมในการทำงาน ตลอดจนหลักสูตรที่เปิดสอนจะต้องมีคุณภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน และสามารถผลิตบัณฑิตให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้ ซึ่งคณะครุศาสตร์ในฐานะที่เป็นคณะที่สร้างบุคลากรทางการศึกษา และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในฐานะที่เป็นคณะสร้างบัณฑิตร่วมกับคณะครุศาสตร์เชื่อว่าการติดตามคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรโดยสำรวจความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต จึงนับเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ เพราะผลผลิตของหลักสูตรและคุณภาพของบัณฑิตจะเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของหลักสูตร ตลอดจนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการประกันคุณภาพของคณะและมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามจากการติดตามประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะมีผลการประเมินความพึงพอใจจากผู้บัณฑิตที่มีค่าน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งทักษะดังกล่าวเน้นเรื่องการใช้อุปกรณ์สำนักงาน การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ นอกจากนี้ในบางปีการศึกษาทางหลักสูตรขาดการติดตามผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่ทราบข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้บัณฑิตว่าบัณฑิตของหลักสูตรมีความสามารถในด้านวิชาการและวิชาชีพเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมากน้อยเพียงใด และไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตได้

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการของหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและตามเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่รับผิดชอบหลักสูตรภาษาไทยร่วมกับทางคณะครุศาสตร์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของ

ผู้ใช้นิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 และ 2560 ในลักษณะเปรียบเทียบกัน โดยเก็บข้อมูลหลังจากที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาแล้วภายในระยะเวลา 1 ปี เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนานิตให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ อีกทั้งนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ทำการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้นิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ผู้ใช้นิต/หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 จำนวน 94 คน และปี 2560 จำนวน 49 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 143 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้นิต/หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 จำนวน 59 คน และปี 2560 จำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 91 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบง่ายจากที่บัณฑิตให้ข้อมูลสถานที่ทำงานไว้ในแบบสอบถามภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต ปีการศึกษา 2559-2560

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้นิตที่ได้มาจากสำนักงานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิต

โดยในตอนที่ 2 อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยได้เพิ่มคำถามประเด็นด้านที่ 6 คุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตรภาษาไทย แล้วจึงให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.85

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตรวจสอบรายชื่อบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 และ 2560 จากระบบของสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จากนั้นติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบัณฑิตที่ได้ให้ข้อมูลไว้ในแบบสอบถามภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต ปีการศึกษา 2559-2560 ถึงการจัดส่งหนังสือและแบบสอบถาม โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 59 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.83 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2560 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมา จำนวน 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 65.30 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาพรวม ผู้วิจัยนำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิต

รายการประเมิน	บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปี 2559			บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปี 2560			ความ แตกต่าง
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ	$\bar{X}$
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.66	0.56	มากที่สุด	4.70	0.45	มากที่สุด	0.04
2. ด้านความรู้	4.41	0.63	มาก	4.43	0.64	มาก	0.02
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.42	0.65	มาก	4.52	0.53	มากที่สุด	0.10
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	4.59	0.56	มากที่สุด	4.63	0.48	มากที่สุด	0.04
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	4.45	0.60	มาก	4.59	0.49	มากที่สุด	0.13
6. ด้านคุณลักษณะพิเศษของ บัณฑิต	4.63	0.58	มากที่สุด	4.68	0.51	มากที่สุด	0.05
7. ด้านคุณลักษณะตาม อัตลักษณ์	4.64	0.52	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	0.03
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.58	มากที่สุด	4.60	0.51	มากที่สุด	0.06

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และ ปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.60 โดยมีความแตกต่างกันของค่าร้อยละที่ 0.06 และ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 คือ ด้าน คุณธรรม จริยธรรม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และ 4.70 ตามลำดับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และ 4.43 ตามลำดับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในแต่ละด้าน

4.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 4.66 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ย 4.70 โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.04 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีวินัย และความตรงต่อเวลา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และศีลธรรมอันดี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีวินัย และความตรงต่อเวลา

4.2.2 ด้านความรู้ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 4.41 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ย 4.43 โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.02 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 คือ มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.3 ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4.52 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.10 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใฝ่หาความรู้ใหม่ ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาในงานที่รับผิดชอบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 4.59 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ย 4.63 โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.04 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2559 คือ มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.5 ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยรวม 4.45 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ยรวม 4.59 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.13 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรม เพื่อการแสวงหาความรู้ และติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์ สถิติ การใช้ตัวเลข และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรม เพื่อการแสวงหาความรู้ และติดต่อสื่อสาร

ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือมีความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์ สถิติ การใช้ตัวเลข และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4.2.6 ด้านคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 4.63 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ย 4.68 โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.05 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตรงตามเวลา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและมีวินัยในตนเอง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุด คือ มีภาวะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2.7 ด้านคุณลักษณะพิเศษตามอัตลักษณ์ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ย 4.64 ซึ่งน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2560 ที่มีค่าเฉลี่ย 4.67 โดยมีความแตกต่างกันที่ร้อยละ 0.03 ซึ่งประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งในปี 2559 และปี 2560 คือ มีความเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือและตอบแทนคุณของผู้มีพระคุณทั้งที่เป็นบุคคลและสถาบัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับประเด็นที่น้อยที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 คือ มีความตระหนักและรู้ตัวเองอยู่เสมอ สามารถแยกแยะสิ่งดีสิ่งไม่ดีได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่น้อยที่สุดของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 คือ เข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5. สรุปและอภิปรายผล

เมื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีน้อยกว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 ในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 และ 2560 นั้นใช้หลักสูตรที่ต่างกัน ซึ่งหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 เป็นหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งปรับปรุงมาจากหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ที่เป็นหลักสูตรของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรจึงทำให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนวิชา การจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจและทันสมัย สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากขึ้น ส่งผลให้บัณฑิตมีทักษะในแต่ละด้านที่พัฒนาขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับพิจิตรา ธงพานิช (ทีสุกะ) (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรย่อมก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย ส่วนหนึ่งเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถเปลี่ยนไปกับทักษะในด้านต่าง ๆ ประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม มีวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม เป็นต้น

เมื่อศึกษาผลความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทั้งปี 2559 และ 2560 ในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในด้านคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจะเห็นว่า ประเด็นเรื่อง มีความซื่อสัตย์สุจริตนั้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.71 และ 4.78 ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ประจำหลักสูตรได้ส่งเสริมและสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยและความตรงต่อเวลา ความเสียสละ ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎระเบียบและศีลธรรมอันดี โดยสอดแทรกผ่าน

การเรียนการสอน การจัดโครงการของหลักสูตร กิจกรรมจิตอาสา การบริการวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนช่วงเวลาที่คณาจารย์ไปนิเทศก์การฝึกสอน เพื่อต้องการปลูกฝังคุณธรรมและความเสียสละเพื่อส่วนรวมให้กับนักศึกษา โดยมีเป้าหมายว่าเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะได้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งตรงกับที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ได้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจในด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยไว้ว่าเป็นคนดี มีความรู้ดี บุคลิกภาพดี สุขภาพดี และเป็นพลเมืองดี (5 ดี) ซึ่งพลเมืองดีนั้น หมายถึง บัณฑิตมีวินัย มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบของสังคม เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้และคำนึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาภรณ์ ตันจิตกุล (2559) ที่ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตนั้นมีความพึงพอใจในด้านคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในด้านของความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความประพฤติดี เคารพกฎ ระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงาน ปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีจิตสำนึกที่ดี ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์ (2558) ที่ได้ศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ปีการศึกษา 2558 พบว่า ด้านที่ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เช่นกัน

สำหรับด้านที่บัณฑิตทั้ง 2 รุ่นได้รับผลการประเมินน้อยที่สุด คือ ด้านความรู้ ซึ่งประเด็นที่ถูกประเมินน้อยที่สุด คือ มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 และ 3.78 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตยังมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษน้อย สาเหตุอาจมาจากบัณฑิตไม่กล้าที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร นอกจากนี้ในโครงสร้างหลักสูตรมีวิชาภาษาอังกฤษเพียงสองชั้นปี ทำให้เรียนไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอ บัณฑิตจึงขาดการฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทางหลักสูตรได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเสริมความรู้ทางภาษาอังกฤษในลักษณะการบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่เหมาะสมในหลักสูตร ตลอดจนจัดอบรมความรู้ทางภาษาอังกฤษเพิ่มให้กับผู้เรียนในโครงการทบทวนความรู้ก่อนสอบแข่งขัน ซึ่งทางหลักสูตรจัดอบรมให้กับผู้เรียนในช่วงปิดภาคการศึกษาที่ 2 จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสตรา (2556) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตภาครัฐกับเอกชนต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิศวกรรมสำรวจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านความรู้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 ซึ่งประเด็นที่ได้รับการประเมินน้อยที่สุด คือ ความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชานักเรียน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2555-2556 พบว่า ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านความรู้ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทางตรงกันข้ามเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความรู้ คือ มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทย โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2559 มีค่าเฉลี่ยที่ 4.71 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2560 มีค่าเฉลี่ย 4.66 โดยมีระดับความพึงพอใจอยู่มากที่สุด เป็นการสะท้อนให้เห็นว่ารายวิชาต่าง ๆ ทางด้านภาษาไทยที่มีในหลักสูตรนั้นช่วยเสริมสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทยให้กับบัณฑิตได้เป็นอย่างดี และเป็นความรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาทางภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักภาษา การใช้ภาษา ตลอดจนวรรณคดี ทำให้เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษาไปแล้ว บัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้กับการทำงานทางสายการศึกษาโดยเฉพาะอาชีพครูภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุงหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ

6.1.2 อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมในประเด็นที่ได้รับการประเมินน้อยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในสถานประกอบการต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในปีการศึกษาต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

6.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิต สาขาภาษาไทย ระหว่างคณะครุศาสตร์กับคณะอื่น เช่น คณะมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

พงศ์ทร สาดรา. (2556). เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตภาครัฐกับเอกชนต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิศวกรรมสำรวจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (รายงานผลวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

พิจิตรา ธงพานิช (ทีสุกะ). (2557). การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ สมรรถนะ ตามมาตรฐานวิชาชีพครู. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

รัชดาภรณ์ ตันทิกุล. (2559). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยและพัฒนาโดยกองการณในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 237-245.

ศิริพร เกื้อกุลนุรักษ์. (2558). การศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ปีการศึกษา 2558 (รายงานผลวิจัย). สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สืบค้นจาก <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/Porrorbor2542.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. สืบค้นจาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2556). ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชานักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.